

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ

ପ୍ରାଚୀନ ଭାରତୀୟ ବୈଦିକ ସାହିତ୍ୟ

Vedic Literature of Ancient India

ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦ ବାଜସନେୟୀ କାଣ୍ବ ସଂହିତା

(शुक्ल यजुर्वेद - वाजसनेयी काण्व संहिता)

(Shukla Yajurveda - Vaajasaneyi Kaanva Samhitaa)

ସଂପାଦନ - ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ

Editor – Prakash Pradhan

ଭାଷା - ସଂସ୍କୃତ-ଓଡ଼ିଆ

Language – Sanskrit - Odia

ଶୁଦ୍ଧିକରଣ (Proofreading by)

ଶ୍ରୀ କମଳ ଲୋଚନ ପଣ୍ଡା

ଶ୍ରୀ ଶେଷଦେବ ଦାଶ

ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ

ସଂପାଦନା

prakash@scholarshoppe.com

ଶୁଦ୍ଧିକରଣ

ଶ୍ରୀ କମଳ ଲୋଚନ ପଣ୍ଡା

ଜିଲ୍ଲା ଅଧ୍ୟକ୍ଷ, ବୈଦିକ ବ୍ରାହ୍ମଣ ପରିଷଦ,
ସମ୍ବଲପୁର, ଓଡ଼ିଶା

klpandajsg@gmail.com

ଶ୍ରୀ ସେଷଦେବ ଦାଶ

ପୋତାମାରି ଗଡ଼, ସାନଖେମୁଣ୍ଡି,
ଗଞ୍ଜାମ, ଓଡ଼ିଶା

sesanirbhaya@gmail.com

ଅଭି.ବି. ଅପା.ସ୍ୱ.

|| ଅଧ୍ୟାୟାଦଶୋଧ୍ୟାୟଃ ||

ଅଶ୍ୱନୁଜଂ ପର୍ବତେ ଶିଶିୟାଶାମନ୍-ଭ୍ୟ ଓଷଧୀଭ୍ୟୋ ବନସ୍ତତିଭ୍ୟୋ ଅଧି ସଂଭୃତଂ ପୟଃ ।
ତାଂ ନ ଇଷମୂର୍ଜଂ ଧତ୍ୱ ମରୁତଃ ସଂରରାଣା ଅଶ୍ୱଂସ୍ତେ କ୍ଷୁନ୍ନୟି ତ ଉର୍ଯ୍ୟଂ ବ ଦ୍ୱିଷ୍ଣୁସ୍ତଂ ତେ
ଶୁଶୁକ୍ଷୁ ॥୧॥ ୧

ଇମା ମେ ଅଗ୍ନ ଇଷ୍ଟକା ଧେନବଃ ସନ୍ତେକା ତ ଦଶ ତ ଦଶ ତ ଶତଂ ତ ଶତଂ ତ ।
ସହସ୍ରଂ ତ ସହସ୍ରଂ ଚାୟୁତଂ ଚାୟୁତଂ ତ ନିୟୁତଂ ତ ନିୟୁତଂ ତ ॥୨॥ ୨

ଅର୍ବୁଦଂ ତ ନ୍ୟର୍ବୁଦଂ ସମୁଦ୍ରଶ୍ଚ ମଧ୍ୟଂ ଚାନ୍ତଶ୍ଚ ପରାର୍ଧଶ୍ଚ ।
ଏତା ମେ ଅଗ୍ନ ଇଷ୍ଟକା ଧେନବଃ ସନ୍ତୁମୁତ୍ରାମୁଷ୍ଟିଲ୍ଲୋକେ ॥୩॥ ୩

ଋତବ ସ୍ଥ ଋତାବୃଧ ଋତୁଷ୍ଟା ସ୍ଥ ଋତାବୃଧଃ ।
ଘୃତଶ୍ଚ୍ୟୁତୋ ମଧୁଶ୍ଚ୍ୟୁତୋ ବିରାଜୋ ନାମ କାମଦୁଘା ଅକ୍ଷୀୟମାଣାଃ ॥୪॥ ୪

ସମୁଦ୍ରସ୍ୟ ଦ୍ୱାବକୟାଗ୍ନେ ପରିବ୍ୟୟାମସି । ପାବକୋ ଅସ୍ତଭ୍ୟଂ ଶିବୋ ଭବ ॥୫॥ ୫

ହିମସ୍ୟ ଦ୍ୱା ଜରାୟୁଶାଗ୍ନେ ପରିବ୍ୟୟାମସି । ପାବକୋ ଅସ୍ତଭ୍ୟଂ ଶିବୋ ଭବ ॥୬॥ ୬ (୧୦୦୪)

ଉପ ଜ୍ଞନୁପ ବେତସେବତର ନଦୀଷ୍ଟା ।

ଅଗ୍ନେ ପିତୃମପାମସି ମଶୂକି ତାଭିରାଗହି ସେମଂ ନୋ ଯଜ୍ଞଂ ପାବକବର୍ଣ୍ଣଂ ଶିବଂ କୃଧି ॥୭॥ ୭

ଅପାମିଦଂ ନ୍ୟୟନଂ ସମୁଦ୍ରସ୍ୟ ନିବେଶନମ୍ ।

ଅନ୍ୟାଂସ୍ତେ ଅସ୍ତଭ୍ୟଂ ହେତୟଃ ପାବକୋ ଅସ୍ତଭ୍ୟଂ ଶିବୋ ଭବ ॥୮॥ ୮

ଅଗ୍ନେ ପାବକ ରୋତିଷା ମନ୍ତ୍ରୟା ଦେବ ଜିହ୍ୱୟା । ଆ ଦେବାନ୍ୱକ୍ଷି ଯକ୍ଷି ତ ॥୯॥ ୯

ସ ନଃ ପାବକ ଦୀଦିବୋଃଶ୍ରେ ଦେବୀଂ ଇହା ବହ । ଉପ ଯୁଜ୍ଞଃ ହବିଷ୍ଠ ନଃ ॥୧୦॥ ୧୦

ପାବକୟା ଯୁଷ୍ଟିତୟନ୍ତ୍ୟା କୃପା କ୍ଷାମନ୍ ରୁରୁତ ଉଷସୋ ନ ଭାନୁନା ।

ତୂର୍ବନ୍ ଯୁମନ୍ନେତଶସ୍ୟ ନୁ ରଶ ଆ ଯୋ ଘୃଣେ ନ ତତୃଷାଣୋ ଅଜରଃ ॥୧୧॥ ୧୧

ନମସ୍ତେ ହରସେ ଶୋଚିଷେ ନମସ୍ତେ ଅସ୍ତୁର୍ଚିଷେ ।

ଅନ୍ୟାଂସ୍ତେ ଅସ୍ତୁତପନ୍ତୁ ହେତୟଃ ପାବକୋ ଅସ୍ତୁତ୍ୟଂ ଶିବୋ ଭବ ।

ନୃଷଦେ ବେଳୟୁଷଦେ ବେତ୍ ବର୍ହିଷଦେ ବେତ୍ ।

ବନସଦେ ବେତ୍ ସ୍ୱର୍ବିଦେ ବେତ୍ ॥୧୨॥ ୧୨

ୟେ ଦେବା ଦେବାନାଂ ଯୁଜ୍ଞିୟା ଯୁଜ୍ଞିୟାନଂ ସଂବସୁରୀଶମୁପ ଭାଗମାସତେ ।

ଅଦୁତାଦୋ ହବିଷୋ ଯୁଜ୍ଞେ ଅସ୍ତିତ୍ୱସ୍ତୟଂ ପିବନ୍ତୁ ମଧୁନୋ ଘୃତସ୍ୟ ॥୧୩॥ ୧୩

ୟେ ଦେବା ଦେବେଷ୍ପି ଦେବତ୍ୱମାୟନ୍ୟ ବ୍ରହ୍ମଣଃ ପୁରଏତାରୋ ଅସ୍ୟ ।

ୟେଭ୍ୟୋ ନ ଋତେ ପବତେ ଧାମ କିଞ୍ଚିନ ନ ତେ ଦିବୋ ନ ପୃଥିବ୍ୟା ଅଧି ସୁଷୁ ॥୧୪॥ ୧୪

ପ୍ରାଣଦା ଅପାନଦା ବ୍ୟାନଦା ବର୍ଚ୍ଚୋଦା ବରିବୋଦାଃ ।

ଅନ୍ୟାଂସ୍ତେ ଅସ୍ତୁତପନ୍ତୁ ହେତୟଃ ପାବକୋ ଅସ୍ତୁତ୍ୟଂ ଶିବୋ ଭବ ॥୧୫॥ (୧) ୧୫

ଅଗ୍ନିସ୍ତ୍ରିଗ୍ନେନ ଶୋଚିଷା ଯୁସ୍ତଦ୍ୱିଶ୍ଵଂ ନ୍ୟତ୍ରିଶମ୍ । ଅଗ୍ନିର୍ନୋ ବନତେ ରୟିମ୍ ॥୧॥ ୧୬

ୟ ଇମା ବିଶ୍ୱା ଭୁବନାନି ଭୁବୁଦୃଷିହୌତା ନ୍ୟସୀଦପିତା ନଃ ।

ସ ଆଶିଷା ଦ୍ରବିଶମିକ୍ଳମାନଃ ପ୍ରଥମକ୍ଳଦବରାଂଶ ଆବିବେଶ ॥୨॥ ୧୭

କିଂସ୍ଥିଦାସୀଦପିଷ୍ଠାନମାରୟାଶଂ କତମସ୍ତିକ୍ଳଥାସୀତ୍ ।

ୟତୋ ଭୂମିଂ ଜନୟନ୍ତିଶ୍ୱକର୍ମା ବି ଦ୍ୟାମୈର୍ଣ୍ଣୋନ୍ନହିନା ବିଶ୍ୱତକ୍ଷାଃ ॥୩॥ ୧୮

ବିଶ୍ୱତଶ୍ଚକ୍ଷୁରୁତ ବିଶ୍ୱତୋମୁଖୋ ବିଶ୍ୱତୋବାହୁରୁତ ବିଶ୍ୱତସ୍ତାତ୍ ।

ସଂ ବାହୁଭ୍ୟାଂ ଧମତି ସଂ ପତତ୍ରେର୍ଦ୍ୟାବାଭୂମୀ ଜନୟନ୍ତେବ ଏକଃ ॥୪॥ ୧୯

କିଂ ସ୍ବିଦ୍ମନ୍ କ ଉ ସ ବୃକ୍ଷ ଆସ ଯୁତୋ ଦ୍ୟାବାପୃଥିବୀ ନିଷ୍ପତକ୍ଷୁଃ ।
ମନସିଶୋ ମନସା ପୃଚ୍ଛତେଦୁ ତଦ୍ୟଦଧ୍ୟତିଷ୍ଠଦ୍-ଭୁବନାନି ଧାରୟନ୍ ॥୫॥ ୨୦ (୧୦୧୮)

ୟା ତେ ଧାମାନି ପରମାଣି ଯାବମା ଯା ମଧ୍ୟମା ବିଶ୍ବକର୍ମନ୍ମୁତେମା ।
ଶିକ୍ଷା ସଖିଭ୍ୟୋ ହବିଷି ସ୍ବଧାବଃ ସ୍ବୟଂ ଯଜସ୍ବ ତନ୍ମଃ ବୃଧାନଃ ॥୬॥ ୨୧

ବାଚସ୍ପତିଂ ବିଶ୍ବକର୍ମାଣମୁତୟେ ମନୋଭୁବଂ ବାଜେ ଅଦ୍ୟା ଦୁବେମ ।
ସ ନୋ ବିଶ୍ବାନି ହବନାନି ଜୋଷଦ୍ବିଶ୍ବଶମ୍ଭୁରବସେ ସାଧୁକର୍ମା ॥୭॥ ୨୨

ବିଶ୍ବକର୍ମନ୍ ହବିଷା ବାବୃଧାନଃ ସ୍ବୟଂ ଯଜସ୍ବ ପୃଥିବୀମୁତ ଦ୍ୟାମ୍ ।
ମୁହ୍ୟନ୍ତୁନ୍ୟେ ଅଭିତଃ ସପତ୍ନା ଇହାସ୍ତ୍ରାକଂ ମଘବା ସୁରିରସ୍ତୁ ॥୮॥ ୨୩

ବିଶ୍ବକର୍ମନ୍ ହବିଷା ବର୍ଧନେନ ତ୍ରାତାରମିନ୍ଦ୍ରମକୃଣୋରବଧ୍ୟମ୍ ।
ତସ୍ତୈ ବିଶଃ ସମନମନ୍ତ ପୂର୍ବୀରୟମୁଗ୍ରୋ ବିହବ୍ୟୋ ଯଥାସତ୍ ॥୯॥ (୨) ୨୪

ଚକ୍ଷୁଷଃ ପିତା ମନସା ହି ଧୀରୋ ଘୃତମେନେ ଅଜନନ୍ନମ୍ନମାନେ ।
ୟଦେଦନ୍ତା ଅଦଦୃହନ୍ତ ପୂର୍ବ ଆଦିକ୍ୟାବାପୃଥିବୀ ଅପ୍ରଥେତାମ୍ ॥୧॥ ୨୫

ବିଶ୍ବକର୍ମା ବିମନା ଆଦ୍ବିହାୟା ଧାତା ବିଧାତା ପରମୋତ ସଂହୃକ୍ ।
ତେଷାମିଷ୍ଠାନି ସମିଷା ମଦନ୍ତି ଯତ୍ରା ସପ୍ତ ଋଷୀନ୍-ପର ଏକମାହୁଃ ॥୨॥ ୨୬

ୟୋ ନଃ ପିତା ଜନିତା ଯୋ ବିଧାତା ଧାମାନି ବେଦ ଭୁବନାନି ବିଶ୍ବା ।
ୟୋ ଦେବାନାଂ ନାମଧା ଏକ ଏବ ତଂ ସଂପ୍ରଶ୍ନଂ ଭୁବନା ଯନ୍ତ୍ୟନ୍ୟା ॥୩॥ ୨୭

ତ ଆୟଜନ୍ତ ଦ୍ରବିଣଂ ସମସ୍ତା ଋଷୟଃ ପୂର୍ବେ ଜରିତାରୋ ନ ଭୁନା ।
ଅସୂର୍ତେ ସୂର୍ତେ ରଜସି ନିଷଞ୍ଜେ ଯେ ଭୂତାନି ସମକୃଶ୍ବନ୍ନିମାନି ॥୪॥ ୨୮

ପରୋ ଦିବା ପର ଏନା ପୃଥିବ୍ୟା ପରୋ ଦେବେଭିରସୁରୈର୍ଯଦସ୍ତି ।
କଂସ୍ବିଦ୍ ଗର୍ଭଂ ପ୍ରଥମଂ ଦଧ୍ରୁ ଆପୋ ଯତ୍ର ଦେବାଃ ସମପଶ୍ୟନ୍ତ ପୂର୍ବେ ॥୫॥ ୨୯

ତମିଦ୍-ଗର୍ଭଂ ପ୍ରଥମଂ ଦଧ୍ରୁ ଆପୋ ଯନ୍ତ୍ର ଦେବାଃ ସମଗଚ୍ଛନ୍ତି ବିଶ୍ୱେ ।
ଅଜସ୍ୟ ନାଭା ଅଧ୍ୟୋକମର୍ପିତଂ ଯସ୍ମିନ୍ ବିଶ୍ୱାନି ଭୁବନାନି ତସ୍ମୁଃ ॥୭॥ ୩୦

ନ ତଂ ବିଦାଥ ଯ ଇମା ଜଜାନାନ୍ୟଦ୍ୟଶ୍ଚାକମନ୍ତରଂ ବଭୂବ ।
ନୀହାରେଣ ପ୍ରାବୃତା ଜଲ୍ମ୍ୟା ତାସୁତୃପ ଉକ୍ଥଶାସଶ୍ଚରନ୍ତି ॥୭॥ ୩୧

ବିଶ୍ୱକର୍ମା ହ୍ୟଜନିଷ୍ଠ ଦେବ ଆଦିଦ୍-ଗନ୍ଧର୍ବୋ ଅଭବଦ୍ ଦ୍ୱିତୀୟଃ ।
ତୃତୀୟଃ ପିତା ଜନିତୌଷଧୀନାମପାଂ ଗର୍ଭଂ ବ୍ୟଦଧାତ୍-ପୁରୁତ୍ରା ॥୮॥ (୩) ୩୨

ଆଶୁଃ ଶିଶାନୋ ବୃଷଭୋ ନ ଭୀମୋ ଘନାଘନଃ କ୍ଷୋଭଶଶ୍ଚର୍ଷଣୀନାମ୍ ।
ସଂକ୍ରନ୍ଦନୋଽନିମିଷ ଏକବୀରଃ ଶତଃ ସେନା ଅଜୟସ୍ତ୍ରାକମିନ୍ଦ୍ରଃ ॥୧॥ ୩୩ (୧୦୩୧)

ସଂକ୍ରନ୍ଦନେନାନିମିଷେଣ ଜିଷ୍ଣୁନା ଯୁକ୍ତାରେଣ ଦୁଷ୍ଟ୍ୟବନେନ ଧୃଷ୍ଣୁନା ।
ତଦିନ୍ଦ୍ରେଣ ଜୟତ ତସ୍ତଦଧ୍ୟଂ ଯୁଧୋ ନର ଇଷୁହସ୍ତେନ ବୃଷ୍ଟା ॥୨॥ ୩୪

ସ ଇଷୁହସ୍ତେଃ ସ ନିଷଙ୍ଗିଭିର୍ବଣୀ ସଂସ୍ରଷ୍ଟା ସ ଯୁଧ ଇନ୍ଦ୍ରୋ ଗଣେନ ।
ସଂସ୍ରଷ୍ଟଜିହ୍ୱୋମପା ବାହୁଶର୍ପ୍ୟାଗ୍ରଧନ୍ୱା ପ୍ରତିହିତାଭିରସ୍ତ୍ରା ॥୩॥ ୩୫

ବୃହସ୍ପତେ ପରିଦୀୟା ରଥେନ ରକ୍ଷୋହାମିତ୍ରୀଣା ଅପବାଧମାନଃ ।
ପ୍ରଭଞ୍ଜିତ୍ସେନାଃ ପ୍ରମୃଣୋ ଯୁଧା ଜୟନ୍ନସ୍ତ୍ରାକମେଧ୍ୟବିତା ରଥାନାମ୍ ॥୪॥ ୩୬

ବଲବିଜ୍ଞାୟ ସ୍ଥବିରଃ ପ୍ରବୀରଃ ସହସ୍ରାନ୍ ବାଜୀ ସହମାନ ଉଗ୍ରଃ ।
ଅଭିବୀରୋ ଅଭିସତ୍ୱା ସହୋଜା ଜୈତ୍ରମିନ୍ଦ୍ର ରଥମାତିଷ୍ଠ ଗୋବିତ୍ ॥୫॥ ୩୭

ଗୋତ୍ରଭିଦଂ ଗୋବିଦଂ ବଜ୍ରବାହୁଂ ଜୟନ୍ତମଜ୍ଞ ପ୍ରମୃଣନ୍ତମୋଜସା ।
ଇମଂ ସଜାତା ଅନୁ ବୀରୟଧ୍ୱମିନ୍ଦ୍ରଂ ସଖାୟୋ ଅନୁ ସଂରଭଧ୍ୱମ୍ ॥୬॥ ୩୮

ଅଭି ଗୋତ୍ରାଣି ସହସ୍ରା ଗାହମାନୋଽଦୟୋ ବୀରଃ ଶତମନ୍ୟୁରିନ୍ଦ୍ରଃ ।
ଦୁଷ୍ଟ୍ୟବନଃ ପୃତନାଷାଳୟୋଽସ୍ତ୍ରାକଂ ସେନା ଅବତୁ ପ୍ର ଯୁସ୍ତୁ ॥୭॥ ୩୯

ଇନ୍ଦ୍ର ଆସାଂ ନେତା ବୃହସ୍ପତିର୍ଦକ୍ଷିଣା ଯୁକ୍ତିଃ ପୁର ଏତୁ ସୋମଃ ।
ଦେବସେନାନାମଭିଭଞ୍ଜିତୀନାଂ ଜୟନ୍ତୀନାଂ ମରୁତୋ ଯଦ୍ଭଗ୍ନଃ ॥୮॥ ୪୦

ଇନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ ବୃଷ୍ଣୋ ବରୁଣସ୍ୟ ରାଜ୍ଞି ଆଦିତ୍ୟାନାଂ ମରୁତାଃ ଶର୍ଯ ଉଗ୍ରମ୍ ।
ମହାମନସାଂ ଭୁବନତ୍ୟବାନାଂ ଘୋଷୋ ଦେବାନାଂ ଜୟତାମୁଦସ୍ମାତ୍ ॥୯॥ ୪୧

ଉଦ୍ଧର୍ଷୟ ମଘବନ୍ନାୟୁଧାନ୍ୟସ୍ତଦ୍ଭନାଂ ମାମକାନାଂ ମନାଂସି ।
ଉଦ୍ବୃତ୍ତହନ୍ ବାଜିନାଂ ବାଜିନାନ୍ୟଦ୍ରଥାନାଂ ଜୟତାଂ ଯୁକ୍ତ ଘୋଷାଃ ॥୧୦॥ ୪୨

ଅସ୍ଥାକମିନ୍ଦ୍ରଃ ସମୃତେଷୁ ଧୃଜେଷ୍ଠସ୍ଥାକଂ ଯା ଇଷବସ୍ତା ଜୟନ୍ତି ।
ଅସ୍ଥାକଂ ବୀରା ଉତ୍ତରେ ଭବନ୍ତୁସ୍ଥାଂ ଉ ଦେବା ଅବତା ହବେଷୁ ॥୧୧॥ ୪୩

ଅମୀଷାଂ ଚିତ୍ତଂ ପ୍ରତିଲୋଭୟନ୍ତୀ ଗୃହାଣାଙ୍ଗାନ୍ୟପ୍ତେ ପରେହି ।
ଅଭି ପ୍ରେହି ନିର୍ଦହ ଦୃଷ୍ଟୁ ଶୋକୈରକ୍ଷେନାମିତ୍ରାସ୍ତମସା ସତନ୍ତାମ୍ ॥୧୨॥ ୪୪

ଅବସ୍ତଷ୍ଟା ପରା ପତ ଶରବ୍ୟେ ବ୍ରହ୍ମସଂଶିତେ ।
ଗଚ୍ଛାମିତ୍ରାନ୍ପ୍ରପଦ୍ୟସ୍ବ ମାମୀଷାଂ କଞ୍ଚିନୋଈଷଃ ॥୧୩॥ ୪୫

ପ୍ରେତା ଜୟତା ନର ଇନ୍ଦ୍ରୋ ବଃ ଶର୍ମ ଯୁକ୍ତୁ ।
ଉଗ୍ରା ବଃ ସନ୍ତୁ ବାହବୋଽନାଧୃଷ୍ୟା ଯଥାସଥ ॥୧୪॥ ୪୬

ଅସୌ ଯା ସେନା ମରୁତଃ ପରେଷାମଭ୍ୟୈତି ନ ଓଜସା ସ୍ୱର୍ଧମାନା ।
ତାଂ ଗୃହତ ତମସାପବ୍ରତେନ ଯଥାମୀ ଅନ୍ୟୋ ଅନ୍ୟଂ ନ ଜାନନ୍ ॥୧୫॥ ୪୭

ୟତ୍ର ବାଣାଃ ସମ୍ପତନ୍ତି କୁମାରା ବିଶିଖା ଇବ ।
ତତ୍ର ଇନ୍ଦ୍ରୋ ବୃହସ୍ପତିରଦିତିଃ ଶର୍ମ ଯୁକ୍ତୁ ବିଶ୍ୱାହା ଶର୍ମ ଯୁକ୍ତୁ ॥୧୬॥ ୪୮ (୧୦୪୭)

ମର୍ମାଣି ତେ ବର୍ମଣା ଛାଦୟାମି ସୋମସ୍ତା ରାଜାମୃତେନାନୁବସ୍ତାମ୍ ।
ଉରୋର୍ବରୀୟୋ ବରୁଣସ୍ତେ କୃଣୋତୁ ଜୟନ୍ତଂ ତ୍ୱାନୁ ଦେବା ମଦନ୍ତି ॥୧୭॥ (୪) ୪୯

ଉଦେନମୁଖରାଂ ନୟାଗ୍ନେ ଘୃତେନାହୁତ ।

ରାୟସ୍ତୋଷେଷ ସଂସୃଜ ପ୍ରଜୟା ଚ ବହୁଂ କୃଧି ॥୧॥ ୫୦

ଇନ୍ଦ୍ରେମଂ ପ୍ରତରାଂ ନୟ ସଜାତାନାମସଦୃଶୀ ।

ସମେନଂ ବର୍ଚସା ସୃଜ ଦେବାନାଂ ଭାଗଦା ଅସତ୍ ॥୨॥ ୫୧

ୟସ୍ୟ କୁର୍ମୋ ଗୃହେ ହବିସ୍ତମଗ୍ନେ ବର୍ଧୟା ତ୍ବମ୍ ।

ତସ୍ମୈ ଦେବା ଅଧିବ୍ରବନ୍ନୟଂ ଚ ବ୍ରହ୍ମଣସ୍ତତିଃ ॥୩॥ ୫୨

ଉତୁ ତ୍ବା ବିଶ୍ଵେ ଦେବା ଅଗ୍ନେ ଭରନ୍ତୁ ଚିତ୍ତିଭିଃ ।

ସ ନୋ ଭବ ଶିବସ୍ତୁଃ ସୁପ୍ରତୀକୋ ବିଭାବସୁଃ ॥୪॥ ୫୩

ପଞ୍ଚ ଦିଶୋ ଦୈବୀର୍ଯଜ୍ଞମବନ୍ତୁ ଦେବୀରପାମତିଂ ଦୁର୍ମତିଂ ବାଧମାନାଃ ।

ରାୟସ୍ତୋଷେ ଯଜ୍ଞପତିମାଭଜନ୍ତୁ ରାୟସ୍ତୋଷେ ଅଧି ଯଜ୍ଞୋ ଅସ୍ମାତ୍ ॥୫॥ ୫୪

ସମିଦ୍ଧେ ଅଗ୍ନା ଅଧି ମାମହାନ ଉକ୍ଥପତ୍ର ଇତ୍ୟୋ ଗୃଭୀତଃ ।

ତପ୍ତଂ ଘର୍ମଂ ପରିଗୃହ୍ୟାୟଜନ୍ତୋର୍ଜା ଯଦ୍ୟଜ୍ଞମୟଜନ୍ତୁ ଦେବାଃ ॥୬॥ ୫୫

ଦୈବ୍ୟାୟ ଧର୍ତ୍ତେ ଜୋଷ୍ଟେ ଦେବଶ୍ରୀଃ ଶ୍ରୀମନାଃ ଶତପୟାଃ ।

ପରିଗୃହ୍ୟ ଦେବା ଯଜ୍ଞମାୟନ୍ ଦେବା ଦେବେଭ୍ୟୋ ଅଧ୍ଵର୍ଯନ୍ତୋ ଅସୁଃ ॥୭॥ ୫୬

ବୀତଃ ହବିଃ ଶମିତଃ ଶମିତା ଯଜଧ୍ୟୈ ତୁରୀୟୋ ଯଜ୍ଞୋ ଯତ୍ର ହବ୍ୟମେତି ।

ତତୋ ବାକା ଆଶିଷୋ ନୋ ଭୁଷନ୍ତାମ୍ ॥୮॥ ୫୭

ସୂର୍ଯ୍ୟରଶ୍ମିର୍ହରିକେଶଃ ପୁରସ୍ତାସୁବିତା ଜ୍ୟୋତିରୁଦୟାଂଶ ଅଜସ୍ରମ୍ ।

ତସ୍ୟ ପୂଷା ପ୍ରସବେ ଯାତି ବିଦ୍ଵାନ୍ସଂପଶ୍ୟନ୍ନିଶ୍ଵା ଭୁବନାନି ଗୋପାଃ ॥୯॥ ୫୮

ବିମାନ ଏଷ ଦିବୋ ମଧ୍ୟ ଆସ୍ତ ଆପପ୍ରିବାନ୍ନୋଦସୀ ଅନ୍ତରିକ୍ଷମ୍ ।

ସ ବିଶ୍ଵାତୀରଭିରଷ୍ଟେ ଘୃତାତୀରନ୍ତରା ପୂର୍ବମପରଂ ଚ କେତୁମ୍ ॥୧୦॥ ୫୯

ଉକ୍ଷା ସମୁଦ୍ରୋ ଅରୁଣଃ ସୁପର୍ଣ୍ଣଃ ପୂର୍ବସ୍ୟ ଯୋନିଂ ପିତୁରାବିବେଶ ।
ମଧ୍ୟେ ଦିବୋ ନିହିତଃ ପୃଷ୍ଠିରଶ୍ଚା ବିଚକ୍ରମେ ରଜସଞ୍ଚାତ୍ୟକ୍ତୌ ||୧୧|| ୬୦

ଇନ୍ଦ୍ରଂ ବିଶ୍ୱା ଅବୀବୃଧନ୍ ସମୁଦ୍ରବ୍ୟଚସଂ ଗିରଃ ।
ରଥୀତମଃ ରଥୀନାଂ ବାଜାନାଃ ସପୂତିଂ ପତିନ୍ ||୧୨|| ୬୧

ଦେବହୃୟଞ୍ଜି ଆ ଚ ବକ୍ଷସ୍ତୁମ୍ନହୃୟଞ୍ଜି ଆ ଚ ବକ୍ଷତ୍ ।
ୟକ୍ଷଦଗ୍ନିର୍ଦେବୋ ଦେବୀଣା ଆ ଚ ବକ୍ଷତ୍ ||୧୩|| ୬୨

ବଜସ୍ୟ ମା ପ୍ରସବ ଉଦ୍ଭାଭେଶୋଦଗ୍ରଭୀତ୍ ।
ଅଧା ସପତ୍ନାନିନ୍ଦ୍ରୋ ମେ ନିଗ୍ରାଭେଶାଧରୀଣା ଅକଃ ||୧୪|| ୬୩

ଉଦ୍ଭାଭଂ ଚ ନିଗ୍ରାଭଂ ଚ ବ୍ରହ୍ମ ଦେବା ଅବୀବୃଧନ୍ ।
ଅଧା ସପତ୍ନାନିନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନୀ ମେ ବିଷୁଚୀନାନ୍ୟସ୍ୟତାମ୍ ||୧୫|| (୫) ୬୪

କ୍ରମଧୁମଗ୍ନିନା ନାକମୁଖ୍ୟଃ ହସ୍ତେଷୁ ବିଭ୍ରତଃ ।
ଦିବୟୃଷଃ ସ୍ୱର୍ଗତ୍ୱା ମିଶ୍ରା ଦେବେଭିରାଧୁମ୍ ||୧|| ୬୫ (୧୦୭୩)

ପ୍ରାଚୀମନୁ ପ୍ରଦିଶଂ ପ୍ରେହି ବିଦ୍ୱାନଗ୍ନେରଗ୍ନେ ପୁରୋ ଅଗ୍ନିର୍ଭବେହ ।
ବିଶ୍ୱା ଆଶା ଦୀଦ୍ୟାନୋ ବିଭାହ୍ୟର୍ଜଂ ନୋ ଧେହି ଦ୍ୱିପଦେ ଚତୁଷ୍ପଦେ ||୨|| ୬୬

ପୃଥିବ୍ୟା ଅହମୁଦନ୍ତରିକ୍ଷମାରୁହମନ୍ତରିକ୍ଷାଦିବମାରୁହମ୍ ।
ଦିବୋ ନାକସ୍ୟ ପୃଷ୍ଠାତ୍ ସ୍ୱର୍ଜ୍ୟୋତିରଗାମହମ୍ ||୩|| ୬୭

ସ୍ୱର୍ଯ୍ୟକ୍ତୋ ନାପେକ୍ଷନ୍ତ ଆ ଦ୍ୟାଃ ରୋହନ୍ତି ରୋଦସୀ ।
ୟଞ୍ଜଂ ଯୋ ବିଶ୍ୱତୋଧାରଃ ସୁବିଦ୍ୱାଂସୋ ବିତେନିରେ ||୪|| ୬୮

ଅଗ୍ନେ ପ୍ରେହି ପ୍ରଥମୋ ଦେବୟତାଂ ଚକ୍ଷୁର୍ଦେବାନାମୁତ ମର୍ତ୍ୟାନାମ୍ ।
ଇୟକ୍ଷମାଶା ଭୃଗୁଭିଃ ସଜୋଷାଃ ସ୍ୱର୍ଯ୍ୟନ୍ତୁ ଯଜମାନାଃ ସ୍ୱସ୍ତି ||୫|| ୬୯

ନକ୍ଷୋଷାସା ସମନସା ବିରୂପେ ଧାପୟେତେ ଶିଶୁମେକଃ ସମୀଚୀ ।

ଦ୍ୟାବାକ୍ଷାମା ରୁକ୍ଳୋ ଅନ୍ତର୍ବିଭାତି ଦେବା ଅଗ୍ନିଂ ଧାରୟନ୍ ଦ୍ରବିଣୋଦାଃ ॥୭॥ ୭୦

ଅଗ୍ନେ ସହସ୍ରାକ୍ଷ ଶତମୂର୍ଧଞ୍ଚିତଂ ତେ ପ୍ରାଣାଃ ସହସ୍ରଂ ବ୍ୟାନାଃ ।

ତ୍ୱଂ ସାହସ୍ରସ୍ୟ ରାୟ ଇଶିଷେ ତସ୍ମୈ ତେ ବିଧେମ ବାଜାୟ ସ୍ୱାହା ॥୭॥ ୭୧

ସୁପର୍ଣ୍ଣୋଽସି ଗରୁଡ୍ମାନଂ ପୃଷ୍ଠେ ପୃଥିବ୍ୟାଃ ସୀଦ ।

ଭାସାନ୍ତରିକ୍ଷମାପୃଣ ଜ୍ୟୋତିଷା ଦିବମୁତ୍ତଭାନ ତେଜସା ଦିଶ ଉଦ୍ଭୁଂହ ॥୮॥ ୭୨

ଆଜୁହ୍ୱାନଃ ସୁପ୍ରତୀକଃ ପୁରସ୍ତାଦଗ୍ନେ ସ୍ୱଂ ଯୋନିମାସୀଦ ସାଧୁୟା ।

ଅସ୍ମିନ୍ନସଧସ୍ତେ ଅଧ୍ୟୁତରସ୍ମିନ୍ନିଶ୍ୱେ ଦେବା ଯଜମାନଶ୍ଚ ସୀଦତ ॥୯॥ ୭୩

ତାଂ ସବିତୁର୍ବରେଣ୍ୟସ୍ୟ ଚିତ୍ରାମାହଂ ବୃଣେ ସୁମତିଂ ବିଶ୍ୱଜନ୍ୟାମ୍ ।

ୟମସ୍ୟ କଣ୍ଠୋ ଅଦୁହତ୍-ପ୍ରପୀନାଂ ସହସ୍ରଧାରାଂ ପୟସା ମହୀଂ ଗାମ୍ ॥୧୦॥ ୭୪

ବିଧେମ ତେ ପରମେ ଜନ୍ମନ୍ତଗ୍ନେ ବିଧେମ ସ୍ତ୍ରୋମୈରବରେ ସଧସ୍ତେ ।

ୟସ୍ମାଦ୍ୟୋନେରୁଦାରିଥା ଯଜେ ତଂ ପ୍ର ତ୍ୱେ ହବୀଂଷି ଜୁହୁରେ ସମିଜ୍ଞେ ॥୧୧॥ ୭୫

ପ୍ରେଜ୍ଞୋ ଅଗ୍ନେ ଦୀଦିହି ପୁରୋ ନୋଽଜସ୍ରୟା ସୂର୍ଯ୍ୟା ଯବିଷ୍ଠ ।

ତ୍ୱାଂ ଶଶ୍ୱନ୍ତ ଉପୟନ୍ତି ବାଜାଃ ॥୧୨॥ ୭୬

ଅଗ୍ନେ ତମଦ୍ୟାଶ୍ଵଂ ନ ସ୍ତ୍ରୋମୈଃ କ୍ରତୁଂ ନ ଭଦ୍ରଂ ହୃଦିସ୍ପୁଷମ୍ ।

ରଧ୍ୟାମା ତ ଓହ୍ୱେଃ ॥୧୩॥ ୭୭

ଚିତ୍ତିଂ ଜୁହୋମି ମନସା ଘୃତେନ ଯଥା ଦେବା ଇହାଗମନ୍ତୀତିହୋତ୍ରା ଋତାବୃଧଃ ।

ପତ୍ୟେ ବିଶ୍ୱସ୍ୟ ଭୂମନୋ ଜୁହୋମି ବିଶ୍ୱକର୍ମଣେ ବିଶ୍ୱାହାଦାଭ୍ୟଂ ହବି ॥୧୪॥ ୭୮

ସପ୍ତ ତେ ଅଗ୍ନେ ସମିଧଃ ସପ୍ତ ଜିହ୍ୱାଃ ସପ୍ତ ଋଷୟଃ ସପ୍ତ ଧାମ ପ୍ରିୟାଣି ।

ସପ୍ତ ହୋତ୍ରାଃ ସପ୍ତଧା ତ୍ୱା ଯଜନ୍ତି ସପ୍ତ ଯୋନୀରାପୃଣସ୍ତ ଘୃତେନ ସ୍ୱାହା ॥୧୫॥ (୭) ୭୯

ଶୁକ୍ରଜ୍ୟୋତିଷ୍ଠ ଚିତ୍ରଜ୍ୟୋତିଷ୍ଠ ସତ୍ୟଜ୍ୟୋତିଷ୍ଠ ଜ୍ୟୋତିଷ୍ଠାଂଶୁ ।
ଶୁକ୍ରଶ୍ଚ ଋତପାଶ୍ଚାତ୍ୟଂହାଃ ॥୧॥ ୮୦ (୧୦୭୮)

ଇଦୃଢ଼ ଚାନ୍ୟଦୃଢ଼ ଚ ସଦୃଢ଼ ଚ ପ୍ରତିସଦୃଢ଼ ଚ । ମିତଶ୍ଚ ସଂମିତଶ୍ଚ ସଭରାଃ ॥୨॥ ୮୧
ଋତଜିହ୍ଵ ସତ୍ୟଜିହ୍ଵ ସେନଜିହ୍ଵ ସୁଷେଶଶ୍ଚ । ଅଦ୍ଭିମିତ୍ରଶ୍ଚ ଦୂରେ ଅମିତ୍ରଶ୍ଚ ଗଣାଃ ॥୩॥ ୮୨
ଋତଶ୍ଚ ସତ୍ୟଶ୍ଚ ଧ୍ରୁବଶ୍ଚ ଧରୁଣଶ୍ଚ । ଧର୍ତ୍ତା ଚ ବିଧର୍ତ୍ତା ଚ ବିଧାରୟଃ ॥୪॥ ୮୩

ଇଦୃକ୍ଷାସ ଏତାଦୃକ୍ଷାସ ଉ ଷୁ ଶଃ ସଦୃକ୍ଷାସଃ ପ୍ରତିସଦୃକ୍ଷାସ ଏତନ ।
ମିତାସଶ୍ଚ ସଂମିତାସୋ ନୋ ଅଦ୍ୟ ସଭରସୋ ମରୁତୋ ଯଜ୍ଞେ ଅସ୍ମିନ୍ ॥୫॥ ୮୪

ସ୍ଵତବାଂଶ୍ଚ ପ୍ରଘାସୀ ଚ ସାହସନଶ୍ଚ ଗୃହମେଧୀ ଚ । କ୍ରୀଳୀ ଚ ଶାକୀ ତୋଢ୍ଢେଷୀ ॥୬॥ ୮୫

ଇନ୍ଦ୍ରଂ ଦୈବୀର୍ବିଶୋ ମରୁତୋଽନୁବର୍ତ୍ତାନୋଽଭବନ୍ୟଥେନ୍ଦ୍ରଂ ଦୈବୀର୍ବିଶୋ
ମରୁତୋଽନୁବର୍ତ୍ତାନୋଽଭବନ୍ ।
ଏବମିମଂ ଯଜମାନଂ ଦୈବୀଶ୍ଚ ବିଶୋ ମାନୁଷୀଶ୍ଚାନୁବର୍ତ୍ତାନୋ ଭବନ୍ତୁ ॥୭॥ (୭) ୮୬ (୧୦୮୪)

ଅଶ୍ଵନୂର୍ଜଂ ପଞ୍ଚଦଶ ॥୧୫॥ ଅଗ୍ନିସ୍ତ୍ରିଗ୍ଘ୍ନେନ ନବ ॥୧୬॥ ଚକ୍ଷୁଷଃ ପିତା ଅଷ୍ଟ ॥୧୭॥
ଆଶୁ ଶିଶାନଃ ସପ୍ତଦଶ ॥୧୮॥ ଉଦେନଂ ପଞ୍ଚଦଶ ॥୧୯॥ କ୍ରମଧୁମଗ୍ନିନା ପଞ୍ଚଦଶ ॥୨୦॥
ଶୁକ୍ରଜ୍ୟୋତିଷ୍ଠ ସପ୍ତ ॥୨୧॥ ସପ୍ତାନୁବାକେଷୁ ଷଡଶୀତିଃ ॥୨୨॥

॥ ଇତି ଶୁକ୍ଲୟଜୁଃ କାଶ୍ୟସଂହିତାୟାଂ ଅଷ୍ଟାଦଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ॥ ୧୮ ॥

